

Utbildningsnämnden

Tjänsteskrivelse – Remiss avseende Gävle kommuns riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden fastställer yttrandet till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Utbildningsnämnden har mottagit en remiss avseende Gävle kommuns riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap.

Information om idéburet offentligt partnerskap

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansform mellan två parter, en offentlig och en organisation ifrån civilsamhället.

Användningen av begreppen idéburen sektor och idéburna organisationer tog fart i början av 2000-talet. De betecknar en bredare sfär av organisationer än de som omfattas av ordet ideell organisation eller frivilligorganisation. De bedrivs ofta med en ideologisk medvetenhet och har vanligen ett uppdrag av en allmänmänsklig karaktär, utan att vara en del av offentlig sektor. De är självstyrande och de kan vara vinstdrivande och har haft en rad olika typer av samverkansformer med det offentliga.

Organisationen Forum – Idéburna organisationer med social inriktning (Forum) har från år 2010 arbetat med en typ av samverkansmodell som de kallar Idéburet offentligt partnerskap (IOP). Från början var Forums tanke att IOP endast skulle användas kring lokal utveckling men samverkansformen används numera i en rad olika typer av verksamheter. Forum beställer år 2016 en rapport ifrån ett antal jurister om hur de europeiska upphandlings- och statsstödsreglerna kan tolkas. Rapporten visar på att det är möjligt att teckna ett IOP där det inte redan existerar en marknad och att IOP är möjligt rent juridiskt. Rapporten får ett stort genomslag. Från år 2017 börjar Sveriges kommuner och regioner (SKR) aktivt att arbeta med samverkansformen IOP.

IOP som samverkansform har således vuxit fram genom en rad olika typer av initiativ från olika typer av företrädare. Europeiska unionen har definierat sociala innovationer som ”nya innovativa tjänster, produkter, processer, samarbeten och metoder som strävar efter att möta samhällets utmaningar. En IOP skulle kunna ses som en typ av social innovation.

Civilsamhällsutredningen (SOU2016:13) beskriver IOP som just en samverkansform som vuxit fram mellan det offentliga och civilsamhället, däribland idéburna organisationer. I

Utbildningsnämnden

sitt uppdrag att värna civilsamhällets roll i demokratiutvecklingen föreslår utredningen bland annat att öka civilsamhällets möjligheter att delta i upphandling, framhåller organisationstypen IOP, och föreslår förbättrat administrativt stöd till civilsamhället. Det är dock först i samband med rekommendationerna ifrån utredningen Idéburen välfärd (2019:56) som en svenska definitionen av IOP etableras. Det är dock inte samma sak som att IOP har en rättslig definition eller rättslig form. IOP aktualiseras normalt i en situation där upphandlingsreglerna inte är tillämpliga. IOP får inte innebära en tilldelning av ett offentligt kontrakt, upphandling av en koncession eller ett ramavtal. För att underlätta avgörandet har utredningen tagit fram en vägledning. I utredningens sammanfattas IOP i enlighet med tre punkter, vilka är samma som återfinns i förslaget till riktlinje för Gävle kommun.

Rastvakter, lovskola, föräldrautbildningar eller idrottsaktiviteter är alla företeelser som skulle kunna drivas som IOP med Utbildning Gävle som den offentliga parten. Som ett hypotetiskt exempel säger vi att en idrottsförening kontaktar en skola. Idrottsföreningen vill att deras medlemmar i åldrarna 15-17 år ska engageras och göra reklam för sin sport. Idrottsföreningen föreslår därför att deras medlemmar kommer vara på platsen för idrottens utövande vilket ligger väldigt nära en skola. Idrottsföreningen vill att skolans elever ska kunna komma till platsen för idrottens utövande och prova deras sport. Skolan tycker att det är en bra idé som en rastaktivitet för några av skolans årskurser. Skolan och idrottsföreningen har därmed förutsättningarna som kan leda till en IOP kring rastaktiviteter.

Sammanfattning av yttrandet

Utbildning Gävles huvudsakliga kritik är att riktlinjen är för övergripande och abstrakt. Det får till följd att riktlinjen beskriver mer hur ett partnerskap kan komma till stånd än vad Gävle kommuns gemensamma förhållningssätt ska vara. Utbildning Gävle menar att riktlinjerna behöver innehålla mer detaljerade krav. Framför allt gäller det på den uppföljning som krävs.

Vad målet med riktlinjen är och vad den förväntas kunna åstadkomma eller bidra till är något som Utbildning Gävle anser tydligt bör framgå. Som en del av det skulle det behöva vara tydligt hur riktlinjen relateras till de andra övergripande målen och den styrning som finns inom Gävle kommun.

För att riktlinjen ska vara ett stöd och skapa en enhetlighet i hur Gävle kommuns agerande bedrivs och förstås av civilsamhället är det avgörande att den uppföljningen som ska göras åtminstone utgår ifrån samma grundförutsättningar. Till saken hör att

Utbildningsnämnden

begreppen demokratiska principer, inkludering och jämställdhet är svåra att rent praktiskt följa upp om det inte enbart ska handla om att godta den information som tillhandahålls från organisationen. Detsamma gäller hur man ska värdera de uppgifter som ska hämtas in i samband med överenskommelsen. I båda dessa fall finns ett stort behov av en riktlinje. Utbildning Gävle kommer med förslag till vad som uppfattas vara de kriterier som återfinns i riktlinjen.

Beslutsunderlag

Förslag till yttrande - Gävle kommuns riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap
Barnchecklista - Remiss från kommunstyrelsen: Gävle kommuns riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap
Missiv - Remiss till nämnder gällande översyn Gävle kommuns riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap – IOP
Remiss från kommunstyrelsen - Gävle kommuns riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap
Idéburet offentligt partnerskap - En juridisk vägledning

Expedieras till
kommunstyrelsen

Tomas Hartikainen
Sektorchef
Utbildning Gävle